

Sygn. akt V ACa 21/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Mariusz Wicki
Sędziowie:	SA Anna Daniszewska SO del. Leszek Jantowski (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Karolina Petruczenko

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa G. W.

przeciwko Skarbowi Państwa - (...) w P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 19 lipca 2017 r., sygn. akt I C 885/15

I. oddala apelację;

I. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Leszek Jantowski SSA Mariusz Wicki SSA Anna Daniszewska

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 21/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23 grudnia 2015 r. przeciwko Skarbowi Państwa- Dyrektorowi (...) w P. powód G. W. wniósł o zobowiązanie pozwanego do przeproszenia powoda za dokonane już naruszenia dóbr osobistych, których skutków nie da się usunąć poprzez zamieszczenie na koszt pozwanego w ciągu 7 dni od uprawomocnienia się wyroku na stronie internetowej (...) N. w dziale „ogłoszenia i komunikaty”, czcionką V., rozmiar (...) z pojedynczą interlinią tekstu „wyrażam ubolewanie, że (...) dopuścił się naruszenia dóbr osobistych Pana G. W. poprzez umieszczenie go w

jednostkach penitencjarnych nie spełniających standardów cywilizowanego państwa i za wszystkie wyrządzone Panu G. W. szkody niematerialne szczerze przepraszam”, dostępnego na stronie przez 30 dni, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty w wysokości 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznane krzywdy wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 5.000 zł na cel (...) na rzecz Fundacji (...).

W uzasadnieniu wskazał, iż jego roszczenia dotyczą pobytu w (...) w P.. We wskazanej jednostce penitencjarnej powód przebywał w warunkach naruszających jego prawo do prywatności i intymności. Był umieszczany w celach, w których powierzchnia przypadająca na jednego osadzonego nie przekraczała 3 m². W celach tych panowały niewłaściwe warunki sanitarne, zły stan techniczny wyposażenia cel, niewłaściwe ogrzewania, niesprawną wentylacja. Brak było także odpowiedniego oświetlenia, wydzielonych kącików sanitarnych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa - Dyrektor (...) w P. wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów procesu. Strona podniosła zarzut przedawnienia co do roszczeń za okres przed dniem 17 grudnia 2012 r.

Wyrokiem z dnia 19 lipca 2017 r. Sąd Okręgowy w B.:

1. oddalił powództwo;
2. zasądził od powoda na rzecz pozwanej Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. kosztami sądowymi w sprawie obciążył Skarb Państwa.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Powód G. W. w okresach od dnia 28 stycznia 2010 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r., od dnia 27 lipca 2010 r. do dnia 9 września 2010 r., od dnia 2 maja 2014 r. do dnia 29 maja 2014 r. oraz od dnia 17 października 2014 r. przebywał w (...) w P..

W okresach pobytu powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej cele mieszkalne posiadały zróżnicowane standardy socjalno - bytowe. W każdej z cel znajdował się wydzielony węzeł sanitarny, część cel posiadała węzły sanitarne-murowane a pozostała część cel węzły sanitarne wykonane z konstrukcji stalowej wypełnionej płytą wiórową. W miarę możliwości finansowych pozwana jednostka penitencjarna wykonywała i wykonuje prace konserwacyjno-remontowe, w tym modernizuje kąciki sanitarne poprzez przerobienie ich na murowane. Wszystkie cele mieszkalne posiadają dostęp do bieżącej wody. Powód raz na tydzień miał zagwarantowane prawo korzystania z ciepłej kąpieli. Cele, w których powód przebywał posiadają sprawną wentylację grawitacyjną. W pozwanej jednostce penitencjarnej odbywały się regularnie przeglądy przewodów kominowych. W każdej z cel jest okno, pozwalające na jego otwarcie i przewietrzenie pomieszczenia. W zakresie natężenia oświetlenia sztucznego w celach pozwana jednostkę penitencjarną obowiązują wytyczne Dyrektora Generalnego Służby Więziennej. Pomiary natężenia światłem sztucznym odbywają się raz na pięć lat. Dwa razy w miesiącu osadzonym wydawane są środki utrzymania czystości, obecnie wydawane są raz w miesiącu.

Powód w trakcie pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej nie skarżył się na warunki panujące w celach. Powód nie leczył się psychiatrycznie, w trakcie pobytu u pozwanego leczył się u lekarza specjalności chorób wewnętrznych, miał wykonaną gastroskopię, która nie wykazała nieprawidłowości.

Powyższej przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dowody z dokumentów, zeznania świadków, oraz zeznania złożone przez powoda G. W..

Sąd uznał dokumenty przedłożone do akt sprawy za wiarygodne, nie znajdując podstaw do kwestionowania ich autentyczności.

Jako wiarygodne Sąd Okręgowy uznał zeznania świadków: P. N., R. A., M. C. i M. R. złożone na okoliczność warunków osadzenia powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej oraz wpływu tych warunków na stan zdrowia powoda. Zeznania te były zgodne, spójne i wzajemnie się dopełniały. Z zeznań tych wynika jednoznacznie, iż warunki panujące w pozwanej jednostce penitencjarnej w trakcie pobytu osadzenia powoda były zgodne z przepisami je regulującymi a pozwany w miarę posiadanych możliwości finansowych starał się te warunki poprawiać. Zeznania złożone przez świadków potwierdzają zatem w całej rozciągłości stanowisko pozwanego.

Jako częściowo wiarygodne Sąd uznał zeznania powoda G. W. i to jedynie w zakresie, że w trakcie pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej nie składał skarg dotyczących złych warunków socjalno - bytowych w celach. Sąd odmówił wiary zeznaniom powoda odnośnie złych warunków bytowych panujących w celach mieszkalnych pozwanej jednostki penitencjarnej uznając je za subiektywne, sprzeczne z pozostałym uznanym za wiarygodny materiałem dowodowym w tym zeznaniach świadków, jak i nie poparte żadnymi dowodami.

Sąd oddalił wniosek dowodowy strony powodowej w przedmiocie dopuszczenia i przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z zakresu psychiatrii, uznając ten wniosek za zbędny dal rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Powód – jak sam przyznał - nigdy nie leczył się psychiatrycznie.

Przechodząc do rozważań Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności odniósł się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia. Sąd przytoczył treść art. 442¹§ 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Sąd zwrócił uwagę, że powód upatrywał swojej szkody w działaniu pozwanego mającego miejsce w okresie 28 stycznia 2010 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r., od dnia 27 lipca 2010 r. do dnia 9 września 2010 r., od dnia 2 maja 2014 r. do dnia 29 maja 2014 r. oraz od dnia 17 października 2014 r.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie ma zastosowanie cytowany przepis art. 442¹§ 1 k.c. i roszczenie powoda za okres przed dniem 23 grudnia 2012 r. uległo przedawnieniu.

W pozostałej części nieprzedawnionej, żądanie pozwu zdaniem Sądu I instancji nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd odwołał się do treści art. 417 § 1 k.c. wyjaśniając, że wynika z niego, iż władze publiczne ponoszą odpowiedzialność za swoje zachowania, jeżeli są one „niezgodne z prawem”. Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej władz publicznych, obok zdarzenia sprawczego, konieczne jest ustalenie pozostałych przesłanek odpowiedzialności deliktowej, a więc szkody i związku przyczynowego.

Dalej Sąd wyjaśnił – odwołując się do art. 23 k.c. - że dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Z kolei wedle art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Z treści regulacji zawartych w art. 24 § 1 k.c. wynika, że ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. W sprawie o naruszenie dóbr osobistych ciężar dowodu jest rozłożony w ten sposób, że na powoda spoczywa obowiązek udowodnienia, iż pozwany naruszył jego dobra osobiste. Przepis formułuje również domniemanie prawne bezprawności naruszenia dóbr osobistych. Na pozwanym ciąży z kolei obowiązek udowodnienia, że jego działanie naruszające dobra osobiste powoda nie było bezprawne.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że o tym, czy w konkretnym wypadku można mówić o naruszeniu dobra osobistego decydują okoliczności sprawy oraz kryteria obiektywne, a nie odczucia osoby żądającej ochrony prawnej.

Stosownie do regulacji art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

O zakresie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę decyduje przede wszystkim rozmiar wyrządzonej pokrzywdzonemu krzywdy zgodnie z funkcją kompensacyjną zadośćuczynienia. Zasądzenie zadośćuczynienia ma charakter fakultatywny; w konkretnych okolicznościach sprawy sąd uprawniony jest ocenić, że brak jest dostatecznych przesłanek do uwzględnienia także i tego środka ochrony, nawet w sytuacji naruszenia dobra osobistego.

W ocenie Sądu Okręgowego nie mogły zostać uwzględnione żądania powoda odnośnie zadośćuczynienia. Powód nie sprecyzował, jakimi kryteriami kierował się domagając się zapłaty takiej, a nie innej kwoty. Nie wykazał zatem również swoich roszczeń co do wysokości.

W odniesieniu do podnoszonych przez powoda złych warunków bytowych panujących w jednostce penitencjarnej, powód nie dowiódł istnienia podnoszonych okoliczności, a nie można się w tej kwestii opierać wyłącznie na jego odczuciach. Odwołując się do orzecznictwa Sąd I instancji wyjaśnił, że ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, jakim jest stan uczuć, godność osobista i nietykalność cielesna, nie może być dokonana według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego. W ocenie Sądu pozwany w toku procesu wykazał, że zapewnił powodowi właściwe warunki bytowe w ramach istniejących możliwości, wykazał zatem, że jego działania nie były bezprawne.

Sąd nie podzielił także twierdzeń powoda odnośnie naruszenia jego godności i nie poszanowania intymności poprzez brak wydzielonych kącików sanitarnych w trakcie jego pobytu w pozwanej jednostce penitencjarnej. Sam fakt, że kąciki sanitarne w celach są nieodpowiednie nie rodzi po stronie pozwanego obowiązku zapłaty zadośćuczynienia. Wprawdzie otwarta lista chronionych prawnie dóbr osobistych została uzupełniona o uprawnienie do godnych warunków odbywania kary w zakładach karnych, a wskazane godne warunki obejmują również zapewnienie prywatności i intymności, m.in. związanych z potrzebami fizjologicznymi, niemniej nie przewidują one zapewnienia samodzielności pomieszczeń przeznaczonych na toalety ani ich oddzielenia murem od pozostałej części celi. Nie sposób przypisać pozwanemu działania niezgodnego z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1493), a tym samym nie można podzielić stanowiska, iż niewyodrębnienie od reszty celi trwałymi ścianami kącików sanitarnych spowodowało naruszenie dobra osobistego powoda. Przebywanie bowiem w niekomfortowych warunkach samo przez się nie przesądza o zasadności żądania zadośćuczynienia.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w punkcie 1 wyroku na podstawie art. 442 § 1 k.c. i 417 § 1 k.c., art. 24 § 1 k.c. w związku z art. 448 k.c. (a contrario).

O kosztach postępowania Sąd postanowił jak w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1, 3-4 k.p.c. i art. 99 k.p.c. oraz § 2 ust. 1-2 i § 10 ust. 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 490), a także na podstawie art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. Nr 90 z 2010r., poz. 594 ze zm.).

W punkcie 3 wyroku, Sąd na podstawie przepisu art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kosztami sądowymi, od których ponoszenia powód został zwolniony obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w części, to jest w zakresie punktu 1 i 2.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. obrazę przepisów prawa materialnego to jest naruszenie przepisów art. 23 k.c. i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. poprzez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

II. naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c., polegające na braku rozważenia wszystkich okoliczności, które to uchybienie proceduralne miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia;

III. naruszenie prawa procesowego polegającego na nierozważeniu w toku postępowania wszystkich wniosków dowodowych poprzez błędne stwierdzenie, iż skutecznie został podniesiony zarzut przedawnienia.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o:

1. zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez uwzględnienie powództwa w całości

ewentualnie

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji;

W odpowiedzi na apelację (k.301- 306) strona pozwana wniosła o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja nie była uzasadniona.

Na wstępie należy podkreślić, że sąd drugiej instancji, wskutek zaskarżenia apelacją wyroku sądu pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia. Dokonuje własnych ustaleń faktycznych prowadząc lub ponawiając dowody albo poprzestając na zaaprobowanym materiale zebranym w pierwszej instancji. Jest związany zarzutami procesowymi przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale bierze z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Stosuje przepisy regulujące postępowanie apelacyjne oraz, gdy brak takich przepisów, odpowiednio przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji. Sąd odwoławczy samodzielnie ustala podstawę materialnoprawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania, nie wykraczając poza wniosek zawarty w apelacji i nie naruszając zakazu reformationis in peius oraz rozstrzyga o kosztach postępowania (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. III CZP 49/07- zasady prawnej, OSNC 2008, Nr 6, poz. 55).

Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne, co czyni zbędnym ich ponowne przytaczanie. Podobnie Sąd Apelacyjny podziela dokonaną przez Sąd pierwszej instancji ocenę prawną dotyczącą braku wykazania przesłanek

naruszenia dobra osobistego po stronie powodowej.

Jedynie uzupełniająco Sąd Apelacyjny ustalił co następuje:

W trakcie pobytu powoda w (...) w P. powód przebywał w następujących celach:

a) w okresie od 2 maja 2014 r. do 29 maja 2014 r. w celach o powierzchni:

- 15,09 m², w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

- 10,08 m², w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

- 15,48 m², w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

- 15,44 m², w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

b) w okresie od 7 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. w celach o powierzchni:

- 15,98 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 16,01 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 16,07 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 15,59 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 15, 48 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 15,51 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 15,41 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

c) w okresie od 19 lutego 2015 r. do 23 lutego 2016 r. w celach o powierzchni:

- 14,76 m² , w której łącznie z powodem było 4 osadzonych;
- 15,78 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 9,40 m² , w której łącznie z powodem było 3 osadzonych;
- 15,65 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 12,47 m² , w której łącznie z powodem było 3 osadzonych;
- 16,09 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 16,44 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 15,59 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 15,91 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 16,35 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

d) w okresie od 10 maja 2016 r. do 5 lipca 2016 r. w celach o powierzchni:

- 16,35 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 15,84 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;
- 10,55 m² , w której łącznie z powodem było 3 osadzonych;
- 8,98 m² , w której osadzony był tylko powód;
- 16,04 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

e) w okresie od 22 listopada 2016 r. do 15 kwietnia 2017 r. w celach o powierzchni:

- 15,39 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

- 15,44 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

- 16,09 m² , w której łącznie z powodem było 5 osadzonych;

f) w dniu 20 marca 2018 r. w celi o powierzchni 14,76 m² , w której łącznie z powodem było 4 osadzonych;

(dowód: historia rozmieszczenia powoda G. W. w(...) w P. k.331-368)

Powyższe uzupełniające ustalenia poczynione zostały w oparciu o dokumenty urzędowe dotyczące pobytu powoda G. W. w Zakładzie karnym w P., gdyż sporządzone zostały przez powołany do tego organ, w granicach ich kompetencji, zaś ich autentyczność i prawdziwość zawartych nich twierdzeń nie była przez strony kwestionowana (art.244 k.p.c.).

Przechodząc do poszczególnych zarzutów apelacji, w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu wadliwego uznania skuteczności zarzutu przedawnienia co do zdarzeń sprzed 23 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne stanowisko Sadu I instancji, zgodnie z którym do przedawnienia roszczeń powoda miał zastosowanie art. 442¹§ 1 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Słusznie Sąd I zwrócił uwagę, że skoro powód upatrywał swojej szkody w działaniu pozwanego mającego miejsce w okresie pobytu powoda w pozwanym (...) w okresach 28 stycznia 2010 r. do dnia 30 kwietnia 2010 r., od dnia 27 lipca 2010 r. do dnia 9 września 2010 r., od dnia 2 maja 2014 r. do dnia 29 maja 2014 r. oraz od dnia 17 października 2014 r., to roszczenia powoda dotyczące okresu 3 lat wstecz od wniesienia pozwu uległy przedawnieniu. Trafnie zwróciła uwagę strona pozwana w odpowiedzi na apelację, że kwestią istotną dla zastosowania cytowanego przepisu jest świadomość ujemnych następstw zdarzenia wskazujących na fakt powstania szkody, a nie świadomość – czy też jej brak - co do istnienia roszczenia o ochronę dóbr osobistych. Słusznie wskazała strona pozwana, że skoro powód miał doznawać ujemnych następstw zdarzenia w postaci naruszenia jego prawa do godnego odbywania kary pozbawienia wolności w trakcie codziennych czynności, to termin przedawnienia należy liczyć od poszczególnych okresów pobytu powoda w pozwanej jednostce penitencjarnej.

Co do zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c., to zdaniem skarżącego polegało ono na braku rozważenia wszystkich okoliczności w sprawie, które to uchybienie miało mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Przepis art. 233 §1 k.p.c. ustanawia zasadę swobodnej oceny dowodów. Należy podkreślić, że przewidziane w tym przepisie kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów wprawdzie mogą być przedmiotem kontroli odwoławczej, jednak powołanie się na naruszenie cytowanego przepisu nie może polegać jedynie na przedstawieniu odmiennego stanu faktycznego ustalonego na podstawie własnej oceny dowodów. Skarżący może tylko wykazywać, że sąd pierwszej instancji rażąco naruszył ustanowione w powołanym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów, a w konsekwencji naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie zebranego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Jedynie w przypadku, gdy brak jest logiki w powiązaniu wnioskowania z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo – wbrew zasadom doświadczenia życiowego – nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych, to przeprowadzona ocena dowodów może być skutecznie podważona (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1998r. III CKN 4/98 LEX nr 50231, (...), uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2000r. III CKN 842/98, LEX nr 51357, wyrok Sadu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000r. I CKN 1169/99, Legalis

46747 wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r. II CKN 817/00, Legalis 59468, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002r. IV CKN 1316/00, Legalis 278351).

Niezależnie od tego postawiony przez skarżącego zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. był ogólnikowy i w istocie nie wskazywał przy ocenie jakich dowodów Sąd I instancji miał uchybić regułom swobodnej oceny dowodów.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd I instancji nie wykroczyła poza granice wyznaczone regułami z art. 233§1 k.p.c. Prawidłowo w oparciu o wiarygodne i korespondujące ze sobą zeznania świadków P. N., R. A., M. C. oraz M. R. (współosadzonych) a także dokumenty w postaci protokołów kontroli przewodów kominarskich (k.30) i protokołów badania natężenia oświetlenia (k.31-34) i pisemnego oświadczenia pracownika oddziału kwatermistrzowskiego pozwanego P. K. (k.28-29) Sąd Okręgowy ustalił, że w (...) w P. spełnione zostały przewidziane przez przepisy prawne warunki bytowe i sanitarne, – w każdej z cel znajdował się wydzielony węzeł sanitarny, część cel posiadała węzły sanitarne-murowane a pozostała część cel węzły sanitarne wykonane z konstrukcji stalowej wypełnionej płytą wiórową, wszystkie cele mieszkalne posiadały dostęp do bieżącej wody, zaś powód raz na tydzień miał zagwarantowane prawo korzystania z ciepłej kąpieli. Z dowodów tych wynika także, że cele, w których powód przebywał posiadają sprawną wentylację grawitacyjną, w pozwanym (...) odbywały się regularnie przeglądy przewodów kominowych, zaś w każdej z cel jest okno, pozwalające na jego otwarcie i przewietrzenie pomieszczenia. Natężenie oświetlenia sztucznego jest także regularnie mierzone; osadzonym wydawane są środki utrzymania czystości.

Zwrócić przy tym należy uwagę, że ze zeznań współosadzonych wynika, iż powód w trakcie swojego pobytu w (...) w P. nie zgłaszał skarg na warunki pobytu.

Z uzupełniających ustaleń poczynionych w toku postępowania apelacyjnego wynika przy tym, że w pozwanym (...) spełniana była także norma 3 m² powierzchni celi na osadzonego.

Przechodząc do oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego, zdaniem skarżącego naruszenia art. 23 k.c. i 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. miały polegać na ich błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu.

Słusznie zwrócił uwagę pozwany, że tak sformułowany zarzut jest wadliwy, gdyż nie jest możliwym naruszenie prawa materialnego jednocześnie przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie; są to dwie różne postacie naruszenia prawa materialnego odnoszące się z jednej strony do zastosowanie właściwego przepisu, odpowiedniego w ustalonym stanie faktycznym, jednak przy jego nieprawidłowym rozumieniu (błędna wykładnia) bądź też, przy prawidłowym rozumieniu treści przepisu, zastosowanie go w okolicznościach, w których nie mógł on znaleźć zastosowania (błędna subsumpcja, por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 r. I CSK 187/08 LEX nr 488952).

Co do meritum, to rzeczywiście naruszenie zasad odbywania kary pozbawienia wolności może stanowić podstawę formułowania żądań opartych na treści art. 24 k.c. i art. 448 k.c., jeżeli wykazane zostanie naruszenie tych zasad wynikających z artykułu 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 grudnia 1950 r., ratyfikowany przez Polskę w 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.), wedle którego „nikt nie może być poddany torturom ani niehumanicznemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu”.

Z przepisu tego wyprowadza się obowiązek władzy publicznej zapewnienia

osobom osadzonym w zakładach karnych godziwych i humanitarnych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, nienaruszających godności ludzkiej. Łączy się z tym wynikający z art. 8 ust. 1 Konwencji nakaz poszanowania życia prywatnego obywateli i ich prawa do intymności, co w odniesieniu do osób osadzonych w zakładach karnych oznacza obowiązek zapewnienia takich warunków bytowych i sanitarnych, w których godność ludzka i prawo do intymności nie doznają istotnego uszczerbku. Odpowiednikami przywołanych wyżej norm prawa międzynarodowego są przepisy art. 40, art. 41 ust. 4 i 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wprowadzające powyższe zasady na grunt prawa polskiego.

Ocena jednak, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych osadzonego, musi opierać się na kryteriach obiektywnych, to jest nie może być dokonana jedynie według miary indywidualnej wrażliwości zainteresowanego (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 11 marca 1997 r., III KKN 33/97, OSNC 1997/6-7/ 93 oraz z 25 kwietnia 1989 r., I CR 143/89, OSP 1990/9/330). Oznacza to, że subiektywne odczucia poszkodowanego nie mogą zostać co prawda co do zasady pozbawione wpływu na rozstrzygnięcie, jednakże powinny być one weryfikowane za pomocą obiektywnych kryteriów oceny następstw danego zdarzenia, celem racjonalnego zminimalizowania czynnika subiektywnego, który towarzyszy zwykle żądaniom poszkodowanego. Oczywiście w subiektywnym odczuciu samego powoda warunki pobytu w (...) w P. mogły być nieodpowiednie, lecz nie sposób pominąć, że przede wszystkim zadaniem jednostki penitencjarnej jest izolacja osadzonego. Dyskomfort związany z przebywaniem w zakładzie karnym i istniejącymi tam warunkami jest zatem immanentnie związany z pozbawieniem wolności.

Słusznie także zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, że ciężar dowodu, iż dobro osobiste zostało zagrożone lub naruszone, ciąży na osobie poszukującej ochrony prawnej (art. 6 k.c.). Osoba ta winna również podać, jakie dobro osobiste zostało naruszone (bądź zagrożone). Natomiast na tym, kto podjął działanie zagrażające dobru osobistemu innej osoby lub naruszającej to dobro, spoczywa ciężar dowodu, że nie było ono bezprawne (vide: np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2004 r. V CSK 609/2003 oraz z dnia 21 marca 2007 r. I CSK 292/2006 LexPolonica nr 1274004).

Na powódzie spoczywał zatem ciężar udowodnienia, faktów i zdarzeń, z którymi wiązał roszczenie o zadośćuczynienie i zobowiązanie do złożenia przeprosin. Zdaniem powoda naruszenie jego godności i prawa do intymności miało polegać na braku wydzielenia kąciaków sanitarnych, złego stanu cel, niewłaściwego ogrzewania, niesprawnej wentylacji, czy wreszcie na umieszczeniu w celach, w których powierzchnia przypadająca na jednego osadzonego nie przekraczała 3 m² (art.110 §2 k.k.w.).

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu I instancji, wedle którego powód nie wykazał istnienia złych warunków bytowych w pozwanej jednostce penitencjarnej, zaś same jego odczucia są w tym zakresie niewystarczające. W ocenie Sądu Apelacyjnego samo niezadowolenie z przebiegu odbywania kary pozbawienia wolności - warunków lokalowych i bytowych panujących w jednostce penitencjarnej, nie może zasadnie stanowić o zburzeniu rozsądnego wyobrażenia jednostki o własnej wartości (o naruszeniu godności), skutkującym celowym zastosowaniem cywilnoprawnych środków ochrony dóbr osobistych. Podkreślić bowiem należy, że o naruszeniu dobra osobistego w postaci uchybienia godności osadzonego w zakładzie karnym nie można mówić w przypadku pewnych uciążliwości lub niedogodności, związanych z samym pobytem w takim zakładzie, polegających np. na niższej od oczekiwanej jakości warunków sanitarnych (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2010 r. IV CSK 449/10 LEX nr 1615539). Jak już to bowiem wskazano, poczucie dyskomfortu związane z przebywaniem w zakładzie karnym i istniejącymi tam warunkami jest immanentnie związane z pozbawieniem wolności.

Z drugiej strony pozwany wykazał, iż zapewnił powodowi właściwe warunki bytowe, przy uwzględnieniu zapisów zarówno aktualnie obowiązującego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. z 2016 r. poz.2231), jak i uprzednio obowiązującego Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U z 2003r. nr 152 poz.1493).

Z tych też względów, nie podzielając zarzutów apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie wyżej cytowanych przepisów, oraz art.385 k.p.c. apelację oddalił.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98§1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania.

W konsekwencji Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego, których wysokość ustalona została na podstawie § 8 ust.1 pkt 26 w zw. z §10 ust.1 pkt.2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804).

Podkreślenia wymaga, że zasądzeniu kosztów zastępstwa procesowego nie stało na przeszkodzie to, iż powód był zwolniony od kosztów sądowych (art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. z 2014 poz.1025).